

Початкова школа і сучасність

№7(23) липень
2016

У світі казки чарівної

Гра-подорож, 1 клас

Все живе навколо себе я вивчаю й бережу! (Екологічна стежина)

Урок природознавства, 4 клас

Тематика та алгоритм проведення батьківських зборів у 1 класі

В пошуках чарівного каменя

Загальнотабірний квест

Шляхи формування комунікативної компетентності молодших школярів під час роботи над словниковими словами

Застосування методу графічних асоціацій на уроках навчання грамоти

Майстер-клас

**ПЕРЕДПЛАТНИЙ
ІНДЕКС 86516**

ВИДАВНИЦТВО
«БІЛИЙ ТИГР»

Початкова школа і сучасність

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЖУРНАЛ

Виходить щомісяця

№ 7 (23) ЛИПЕНЬ 2016

Заснований у вересні 2014 р.

ЗАСНОВНИК

ТОВ «ВИДАВНИЦТВО «БІЛИЙ ТИГР»

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

Світлана МАРТИНЕНКО,

ДОКТОР ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР,
ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
ТА МЕТОДИК ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН
КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Надія БІБІК,

ДОКТОР ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР,
ДІЙСНИЙ ЧЛЕН НАПН України,
ПРОВІДНИЙ НАУКОВИЙ СПІВРОБІТНИК
ЛАБОРАТОРІЇ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ НАПН України

Марія БРАТКО,

КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ДОЦЕНТ,
ДИРЕКТОР УНІВЕРСИТЕТСЬКОГО КОЛЕДЖУ
КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Алла ЖУКОВА,

КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ДИРЕКТОР
ГІМНАЗІЇ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН № 323 м. Києва

Василь ЖУКОВСЬКИЙ,

ДОКТОР ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»

Олена МАТВІЄНКО,

ДОКТОР ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР,
ЗАСТУПНИК ДИРЕКТОРА З НАУКОВОЇ РОБОТИ
ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА

Тетяна ПУШКАРЬОВА,

КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК,
ДИРЕКТОР СКАНДИНАВСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ
ДАРНИЦЬКОГО Р-НУ м. Києва

Ольга СЛОНЬОВСЬКА,

КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР
ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Лариса СОЛОВЕЦЬ,

КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ВІДМІННИК ОСВІТИ України,
ЗАСЛУЖЕНИЙ ВЧИТЕЛЬ України

Людмила ХОРУЖА,

ДОКТОР ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР
КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Ірина ШАПОШНИКОВА,

КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР,
ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ ПЕДАГОГІКИ І МЕТОДИКИ
ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ
ТА ПСИХОЛОГІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА

Віктор ЮРЧЕНКО,

КАНДИДАТ ПСИХОЛОГІЧНИХ НАУК, ДОЦЕНТ,
ДИРЕКТОР ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ
КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Роман ЯРОШЕНКО,

КАНДИДАТ ФІЛОЛОГІЧНИХ НАУК, ДОЦЕНТ
КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

© «Початкова школа і сучасність», 2016

© «Видавництво «Білий Тигр», 2016

ЗМІСТ

МОВОЮ НАУКИ

**Світлана МАРТИНЕНКО,
Наталія КИПИЧЕНКО**

Тематика та алгоритм проведення
батьківських зборів у 1 класі

2

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

**Олена РЯБЕЦЬ,
Тетяна БАРАБАШ**

Шляхи формування комунікативної
компетентності молодших школярів
під час роботи над словниковими
словами

26

Любов КАРМАЗА

Дидактична казка як засіб
розвитку творчих здібностей
молодших школярів
Майстер-клас

35

Лариса РОДАЩУК

Застосування методу
графічних асоціацій на уроках
навчання грамоти
Майстер-клас

38

Любов ЩИРСЬКА

Активні методи та прийоми
узагальнення навчального
матеріалу на уроках
навчання грамоти
Майстер-клас

15

Олександра НЕГОДА

Інтеграція методів навчання
під час вивчення словникових слів
на уроках української мови
Майстер-клас

16

МЕТОДИЧНИЙ АРСЕНАЛ УЧИТЕЛЯ

Вікторія БУЗИННИК

Педагогічна майстерність
сучасного вчителя
Проведення методичного тижня

18

Олена РУДЕНКО

У світі казки чарівної
Гра-подорож, 1 клас

21

Світлана ДОБРОВОЛЬСЬКА

Все живе навколо себе я вивчаю
й бережу! (Екологічна стежина)
Урок природознавства, 4 клас

ЛІТО - ДЛЯ ДІТЕЙ!

**Катерина НЕЧИПОРЕНКО,
Анастасія ПРОСКУРКО**

В пошуках чарівного каменя
Загальнотабірний квест

35

Літо без пісні веселим не буває!

Укладено викладачем кафедри
початкової освіти та методик
гуманітарних дисциплін
Київського університету
імені Бориса Грінченка
Іриною ТОЛУБКО

СТОРІНКА ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ

Твори учнів

початкової школи про літо

Укладено магістранткою
Педагогічного інституту
Київського університету
імені Бориса Грінченка
Інною ГНЕД

42

РОЗВИВАЙСЯ З НАМИ!

Кросворд для 1 класу на тему:
«Природа»

44

Кросворд для 2 класу на тему:
«Тварини»

45

Тестові завдання для 3 класу
на тему: «Казки»

46

Кросворд для 4 класу на тему:
«Геометричні фігури»

47

В пошуках чарівного каменя

Загальнотабірний квест

Катерина НЕЧИПОРЕНКО, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін Київського університету імені Бориса Грінченка, м. Київ;

Анастасія ПРОСКУРКО, студентка Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, м. Київ

Мета: виховувати у дітей почуття командного духу, співпраці, взаєморозуміння, прагнення підтримувати одне одного не лише під час конкурсів, а й в подальшому житті.

Обладнання: 6 різнокольорових каменів, маршрутні листи, карти, шишки (або зім'ятий в кулю папір), сухі гілки, мотузка, ложки, стакани з водою, папір, дві ємкості для кидання шишок, інструкції для конкурсу віршів, крейда, мішечок з різними предметами.

Методичний коментар. Квест розраховано на шість загонів (12 команд). Кількість команд може варіювати відповідно до кількості загонів і дітей у таборі.

Заздалегідь вихователь або культурний організатор готує шість каменів, які мають бути пофарбовані в різні кольори та розміщені на території табору, маршрутні листи для кожної команди та карти, які поділені на 12 частин. Також необхідно обладнати станції для проходження завдань. Інструкторам станцій видаються частини карт для команд. Місця розміщення станцій та чарівних каменів обираються відповідно до особливостей території табору.

Наводимо перелік необхідного обладнання для проведення гри:

1 станція «Шишки» – дві корзини/миски, 10 шишок або куль із зім'ятого паперу.

2 станція «Мінне поле» – сухі гілки, шишки, зім'ятий папір.

3 станція «Рука-нога» – намальовані крейдою на асфальті 10 кіл середнього розміру.

4 станція «Інсценізація казки» – перелік 12 казок у інструктора.

5 станція «Загадки» – перелік 36 загадок у інструктора.

6 станція «Вгадайте, що це?» – мішечок з різними предметами: шишка, ручка, гумка, аркуш паперу, квітка.

7 станція «Лабіринт» – натягнута між деревами мотузка.

8 станція «Русалонька» – ємкості з водою, дві ложки та склянка.

9 станція «Пеньки» – аркуші паперу формату А4 (по 2 шт. на кожну команду).

10 станція «Намалюй вихователя» – намальовані крейдою 12 квадратів.

11 станція «Танці народів світу» – програвач та 5 всесвітньо відомих мелодій.

12 станція «Буріме» – папірці, на яких написано останні римовані слова вірша з чотирьох рядочків.

Приклади маршрутних листів двох команд першого загону.

Маршрутний лист для команди 1 першого загону

1. «Шишки».
2. «Мінне поле».
3. «Рука-нога».
4. «Інсценізація казки».
5. «Загадки».
6. «Вгадайте, що це?».
7. «Лабіринт».
8. «Русалонька».
9. «Пеньки».
10. «Буріме».
11. «Танці народів світу».
12. «Намалюй вихователя».

Маршрутний лист для команди 2 першого загону

1. «Пеньки».
2. «Намалюй вихователя».
3. «Мінне поле».

4. «Рука-нога».
5. «Танці народів світу».
6. «Буріме».
7. «Інсценізація казки».
8. «Загадки».
9. «Вгадайте, що це?».
10. «Лабіринт».
11. «Русалонька».
12. «Шишки».

Станції в маршрутних листах всіх команд необхідно розмістити таким чином, щоб послідовність проходження станцій була різною.

подаємо орієнтовні приклади послань-карт для команд.

Послання-карта для команди 1

Світло світить нам щоденно,
Ясне сонечко горить.
Та коли враз стане темно,
Чим його нам замінить?
Мудрували завжди люди:
– Як те сонце підпалить?
І знайшли нам штучне сонце,
Вже його не зупинить.
Є в нас місце, де ганяють
Хлопчаки футбольний м'яч.
Там знайдете штучне сонце,
А хто знайде – той ловкач!
Бо сховався під ним камінь,
Точно вам кажу – він ваш!

Послання-карта для команди 2

Хліб усьому голова –
Знають це усі на світі.
І у таборі «Лісному»
Їдять його, не знають втоми.
Але мало хто все ж знає,
Як з'явився він у нас.
Його завозять крізь ворота,
Які відкриті повсякчас.
На тім місці є хатинка,
Вона чекає вже на вас.
Там ваш камінь заховався,
Пошукайте, поки є час!

Хід квесту

I. Організація учасників.

Учасники квесту збираються на центральному майданчику табору. Кожен з шести загонів ділиться на дві команди. Всі команди стають у колони паралельно одна одній.

Ведучий. Ми раді вітати всіх на цікавому пошуковому квесті. Сьогодні на вас чекає багато випробувань, які потрібно подолати всією командою. Переможе та команда, яка першою відшукає свій

чарівний камінь. А у кожної команди камінь має свій колір. Зокрема, 1 загін має відшукати білий камінь, 2 загін – жовти, 3 загін – червоний, 4 загін – синій, 5 загін – зелений, 6 загін – помаранчевий.

Кожен загін поділений на дві команди. Кожна команда отримує маршрутний лист. На кожній станції за правильно виконане завдання ви отримаєте частинку карти. Після того, як ви успішно пройдете всі станції і отримаєте всі 12 частинок, ви маєте об'єднатися з іншою командою вашого загону і скласти всі частини карти разом, щоб прочитати послання. Саме воно приведе вас до чарівного каменя!

Знайшовши камінь, поспішіть назад до мене, на цей майданчик, аби зафіксувати точний час вашого виконання всіх завдань квесту. Переможе той загін, який відшукає камінь першим. Бажаю вам успіхів!

II. Основна частина.

Після інструктажу, отримавши маршрутні листи, команди вирушають на станції.

1. «Шишки».

Інструктор станції. Готові показати, як вмієте влучати в ціль? Правила прості: кожному з вас необхідно закинути п'ять шишок у корзину. Щойно завдання буде виконано – ви отримаєте частинку карти.

2. «Мінне поле».

Інструктор станції. Перед вами поле з різноманітними перешкодами. Одному учаснику команди необхідно із заплющеними очима, за допомогою підказок товаришів, дістатися фінішу. Нагорода за виконане завдання – частинка карти.

3. «Рука-нога».

Інструктор станції. Ви бачите намальовані на асфальті кола з написами «рука» або «нога». Вам необхідно пройти доріжку по колах, кожного разу стаючи ногою або рукою на коло з відповідним написом. Як тільки завдання буде виконано, частинка карти ваша!

4. «Інсценізація казки».

Інструктор станції. Зараз ви почуєте назву відомої вам казки. Ваше завдання – придумати невеличку її інсценізацію. За виконане завдання – частинка карти! На виконання завдання маєте лише 5 хвилин!

5. «Загадки».

Інструктор станції. Зараз ми перевіримо, на скільки ви ерудовані. Правильна відповідь на три загадки подарує вам можливість отримати ще одну частинку карти! (Загадки підбираються відповідно до тематики табірної зміни).

6. «Вгадайте, що це?».

Інструктор станції. Перед вами мішечок. Навпомацки ви маєте здогадатись, що ж сховано в мішечку? Відгадавши всі предмети, ви отримаєте шматочок карти!

7. «Лабіринт».

Інструктор станції. Перед вами лабіринт-павутинка! Всі члени команди мають пройти його і вже на іншому боці отримати частинку карти!

8. «Русалонька».

Інструктор станції. Допоможіть Русалоньці повернути воду в море. Поділіться на дві команди. Кожен член команди має перенести в ложці воду з однієї посудини в склянку. Коли склянка наповниться до верху – завдання буде виконано і ви отримаєте частинку карти!

9. «Пеньки».

Інструктор станції. У вас в руках два аркуші паперу. Ваше завдання – пройти дистанцію, наступаючи лише на аркуші паперу. Покладіть перед собою аркуш і станьте на нього, покладіть другий та переступіть. Візьміть аркуш, який опинився за

вами і перекладіть перед собою, наступіть на нього. Продовжуйте так рухатись, доки не досягнете лінії фінішу. Потім швидко поверніться до команди і передайте аркуші наступному учаснику. Коли всі члени команди впораяться – частинка карти ваша!

10. «Буріме».

Інструктор станції. Зараз ви спробуєте себе у ролі поета, і, якщо постараетесь, здобудете частинку карти. На аркуші написано лише останні слова кожного рядочка вірша, які є римами. Придумайте вірш, використавши ці слова.

11. «Танці народів світу».

Інструктор станції. Слухайте мелодії й танцюйте без упину! Ваше завдання – пригадати почуту мелодію та станцювати, дотримуючись ритму.

12. «Намалюй вихователя».

Інструктор станції. Всі ви любите ваших вихователів, і зараз у вас буде можливість показати, якими ж ви їх бачите. Намалюйте портрет вашого вихователя - і ви отримаєте нагороду!

III. Заключна частина.

Вихованці, прибувши на центральний майданчик, фіксують пройдений станції та показують знайдений камінь. Діти шикуються в колони як на початку заходу.

Ведучий. Вітаю всі команди з успішним проходженням квесту! Всі ви чудово впорались із завданнями та знайшли свої чарівні камені, які принесуть успіх вашим загонам! Проте були загоны, які впорались найшвидше. (Ведучий називає команду-переможця серед старшої та молодшої категорії загонів).

Ви молодці! Ви показали, як вправно вмієте працювати в команді. Успіхів вам у подальших конкурсах та змаганнях!

ВИДАВНИЦТВО
«БІЛИЙ ТИГР»

po-press@ukr.net

www.white-tiger.com.ua

 vk.com/whitetigerpress

 facebook.com/whitetigerpress